

FOLKETS PARK

Utdrag ur **Kungariket Kungsör 2.**
Särimner, Kungsörs Hembygdsförenings årsskrift 2009.

FOLKETS PARK

Omkring förra sekelskiftet etablerade sig flera industrier i Kungsör och den första fackföreningen bildades på initiativ av kopparslagare C. J. Hallgren. I samband med den heta valrörelsen 1902 började man diskutera behovet av en arbetarkommun. I september 1903 bildades den med C. J. Hallgren som initiativtagare även till denna. Även om arbetsdagarna var långa så behövdes möjlighet till avkoppling och förströelse på fritiden.

Arbetarkommunen hyrde Ekudden för 130 kronor per år och byggde där en dansbana och en liten scen och därmed kunde Kungsörs Folkets park öppnas 1909. Förutom dans, teater- och operettföreställningar användes platsen också till andra slag av möten. Bengt

Gamla Folkets park på Ekudden där den låg till 1917.

Schelin berättar i Särinner 1989 att han var där med sina föräldrar och lyssnade på agitatorn, författaren och riksdagsmannen Fabian Månsson i flera timmar. Det var ABF och fackföreningsrörelsen som bjudit hit honom och han talade mest om Nils Dackes frihetskamp, som han forskat om.

Folkparken flyttades 1917 till det ekbevuxna området öster om Ekuddsvägen, mellan järnvägen och Kungsgatan. Runt hela området uppsattes ett staket och här byggdes med ideella krafter en dansrotunda, en stor friluftsscen med loger och takförsedda sitplatser för publiken. Senare byggdes spelhallar, kontor, toalettbyggnad osv.

Ända från början var Folkparken i Kungsör livligt frekventerad. Tack vare den gavs möjlighet att se och uppleva teaterpjäser, operetter, varietéer, revyer osv. under hela somrarna. Nästan alla stora artister inom svenskt nöjesliv under 20- och 30-talet gästade Kungsörs Folkpark.

Här har man kunnat se Nils Poppe, Anna-Lisa Eriksson, Thor Modéen, John Botvid, Elof Arle, Sigge Fürst, Gustav Lövås, Artur Rolén, Karl Gerhard, Zarah Leander, Gustav Wally, Erik Gustavsson, Gösta Bernhard, Kurt Lövgren, Gus och Holger, Ulla Billqvist, Rut Holm, Åke Grönberg och många många andra. Hit till Kungsörs vida kända seglarfester kom Blanche-teatern och glada operettsällskap med väljunga rollinnehavare: Gustav Werner, Kalle Kinch, Lars Egge m.fl.

Den första seglarfesten hölls på Kungsudden 1923 men från och med 1932 höll man till i Folkets park. Ragnar Widén som var seglarintresserad tog på sig programansvaret för de populära seglarfesterna. Han engagerade bl.a. Karl Gerhard som med hela sin revyensemble uppträdde under flera år. Det kom hela tågsätt från Stockholm. Tåget gjorde då ett extrastopp vid parken, mitt för vägövergången. Till Karl Gerhard hade man tagit fram en särskild trappa som han använde när han steg av tåget.

TGOJ ordnade extratåg på linjen Grängesberg-Kungsör till seglarfesterna. Enligt jubileumsskriften från 1939 var biljettpriset då 3:50. På tåget kunde man köpa biljett till ångfartyget Kvicksund för att därifrån se kappseglingarna på Galten. Från stationer på linjen Eskilstuna C-Valskog sänkte TGOJ priset till enkelt biljettpris gällande tur och retur.

På söndagskvällen avgick tåget till Eskilstuna C. klockan 21.45 från vägövergången vid Folkets Park. Tåget gjorde således ett särskilt stopp mitt på linjen för seglarfestens besökare.

Håll styrbord,
Håll babord,
Håll rätt som det går!
Håll in mellan skären, håll ut!
Till Seglarfesten nu båtarna går,
Vi träffas i år som förut.

Seglarfesten i Kungsör 1939

Hur vi komma dit:

EXTRATÅG!

T. G. O. J. anordnar extratåg å linjen Grängesberg-Kungsör på söndagen, med avgång från Grängesberg kl. 7.00. Biljettpris kr. 3:50.

Resenärerna lämnas tillfälle att medfölja ångf. Kvicksund på färd åt fjärden "Galten" och åse kappseglingarna. Biljetter för båtfärden säljas av konduktören å tåget.

OBS! Nedsatta biljettpriser å T. G. O. J.

Från stationer å linjen Eskilstuna C.-Valskog enkelt biljettpris, Arboga kr. 1:—, För resande från Eskilstuna avgår extra buss därifrån på lördagen kl. 19.00 samt till Eskilstuna och Arboga natten till söndagen kl. 1.10.

Biljett köpt på lördagen gäller för återresa på söndagen.

Tåg till Eskilstuna C. avgår på söndagen från vägövergången vid Folkets Park kl. 21.45.

En sida ur KSS programblad till seglarfesten 1939.

1934 kostade Karl Gerhards revy med hela ensemblen, resor, kulisser och artister 1 200 kronor. De årliga seglarfesterna firades första lördagen och söndagen i augusti med upp till 5 000 besökare.

Parkens framträdanden inspirerade till lokal amatörteater och amatörrevy, som blev stora publikevenemang i Kungsör.

Kungsörsbon Curt Wistrand, som var uppskattad artist i Sveriges folkparker, har berättat i Särinner 1992 att han bl.a. 1933 var med i en lokal revy som framfördes i Kungsörs Folkets Park. Den hette "Det var en gång" och var skriven av Kungsörs duktiga revyskrivare Carl Ekstedt. Hela denna lokal revy var i original, såväl kupletter, sketcher och även musiken som komponerades och arrangerades av Sixten, Lindström. Han blev senare känd som ledare av Kungsörs Hemvärnsorkester.

Andra kända Kungsörare som framförde revyer i Kungsörsparken var Ragnar Widén, John Peterson (John-Pelle), Tage Olsson, Alrik Johansson, Sigge Hansson m.fl.

Ö v e r e n s k e m m e l s e

Emellan undertecknade, direktör Karl-Gerhard och styrelsen för Kungsörs segelsällskap har följande avtal träffats.

Direktör Karl-Gerhard förbinder sig att söndagen den 5. aug. kl. 2 em. giva en revyforeställning i Kungsör under medverkan av direktör Karl-Gerhard personligen samt en utvald ensemble /skådespelare, orkester och balett/ ur Stockholmsrevyn "Mitt vänliga fönster".

För detta uppträdande betalar Kungsörs segelsällskap en summa utgörande kronor Tolvhundra /1200:-/.

Denna förbindelse är upprättad i två exemplar och av båda parter godkänd.

Stockholm den 7. juli 1934.

Karl-Gerhard
/ /

Avtal mellan direktör Karl-Gerhard och Kungsörs segelsällskap där Karl-Gerhard förbinder sig att ge en revyforeställning i Kungsör under medverkan av honom personligen tillsammans med ensemble/skådespelare, orkester och balett ur revyn "Mitt vänliga fönster". För detta betalar Kungsörs segelsällskap 1200 kronor. Avtalet är underskrivet av Karl-Gerhard den 7 juli 1934. Ur Bruno Widéns ssmlingar.

Under 1953 minskade man antalet föreställningar, vilket medförde att också antalet besökare sjönk till 14 000 jämfört med 18 000 föregående år. Å andra sidan ökade biljettintäkterna med drygt 200 kronor genom att man höjt inträdespriserna efter att ha infört fri dans. Sittplatser såldes för 5 582 kronor mot 7 826 året innan. Till artister och musik utbetalades nära 22 000 och drygt 5 000 i nöjesskatt.

Teaterverksamheten gick med förlust, men täcktes upp med kommunalt anslag. Hela parkens omsättning under 1953 var 59 900 mot 72 000 året innan.

I och med televisionens intåg avtog parkens dragningskraft alltmer samtidigt som det kom krav på modernisering och sanitetsanordningar enligt gällande bestämmelser. Det blev allt svårare att driva parken ekonomiskt. När parken började bli på upphållningen gjorde nöjespappan Rolf Ingman 1964 krampaktigt försök att blåsa liv i den. Han tog hit predikanten Malle Lindberg, boxaren Bosse Högberg och många popband såsom Hep Stars, Sten och Stanley, Ola and the Janglers osv. Här arrangerades bl.a. marknad som han kallade Kungs-Marken men det hjälpte inte.

Alla styra färden till
SEGLARFESTEN

Kungsör lördag 3 och söndag 4 augusti
 med början lördag kl. 8 samt söndag kl. 2

Lördag kl. 10 och Söndag kl. 9 uppträdande av
3 Cresso Brothers De mest berömda
 artister i sin genre.

Söndag kl. 4 Centraloperetten, avd. Lars Egge
Ökensången

Stort Tivoli
 Storslagna nöjesanordningar. Camping o. bad.
 Medtag tält och njut av den storslagna naturen.
DANS. Musik: RYTHMIC.

PROGRAM:
 Lördagen den 3 augusti
 kl. 8 Fester äppen.
 kl. 10 3 Cresso Brothers.
 Söndagen den 4 augusti
 kl. 10.30 Kappsegling vid Hällspådet.
 Söndag i skidåkning.
 kl. 2 Fester äppen.
 kl. 4 Operett Ökensången.
 kl. 7 Prinsdrottning.
 kl. 9 3 Cresso Brothers.

Obs! 40 % av inbudsbeloppet samlas in till Folkets parkens underhållning och till utrustning.

Affisch för seglarfesten 1940 i Kungsörs Folkets park med operasångaren Folke Andersson från Eskilstuna i Ökensången. Ur hembygdsföreningens samlingar.

Ett långvarigt bråk mellan häsovårdsnämnden och föreningen Folkets hus och park ledde till att parken, till kungsörarnas sorg och häpnad, måste läggas ned.

I juni 1972 togs beslutet att avveckla verksamheten. Parken överlämnades till Kungsörs kommun mot att den betalade de uppkomna skulderna.

Den 28 juli 1972 hade Per Bengtsson, sign. PEBON, ett reportage i Eskilstuna-Kuriren efter ett besök i parken som då legat för fäfen en tid. Han påpekar i tidningen att där låg en mängd papper strödda vind för våg, som istället borde ligga i arkiv. "Det borde ligga någon om hjärtat att ta vara på dessa handlingar innan de är helt borta".

Bland pappren fanns bl.a. inventarieböcker från 1910–1912 där kostnaderna var nedtecknade:

1 Dansbana och teaterscen	350:00
2 Avträden	20:00
2 Lyktstolpar	0:50,
1 40 liters Fotogenkanna	4:50
3 kulörta DUKAR	2:25
4 Skogsdekorationer	25:00
1 Damvippa (stävningen enligt listan)	0:40
12 Assietter	4:80
1 Bröstflaska	0:50
2 Korkmaskiner	10:00
1 Tält till skjutbanan	30:00
1 Assuranspruta	6:50.

Totalt uppgick parkens inventarier till 1066:90 varav 482:50 för byggnader.

Somrarna i början av 1940-talet var det full verksamhet med kaffeservering och gästande artister. I maj underhöll Hälsingeflickorna, Lars Andersson, Ulla Hellkvist, Ulla Billkvist, Gunnar Hahn, Curt Lövgren, Aldi Stewensson, Eskilstuna-revyn, Sid Hamed, Jay Elvings orkester, Gustav Werners operettsällskap med "Blå lyktan och Sören Aspelins cabaré.

I juni uppträdde Anita Melin, Tord Bernheim, Martin Öhmans operettsällskap med "Prinsen av Schiras" Kungsörs teateramatörer, Emy Hagman, Calle Reinholdz, Cabaré Karlavangen, Inger och Anna-Marie Sundberg, Håkan von Eichwald, Nils Ekstams teatersällskap med "Mannen som kom på middag", Cabaré Irion, Gunnar Turesson och den 29 juni hölls ljusfest.

Entrén till Folkets Park 1942. Ur hembygdsföreningens samlingar.

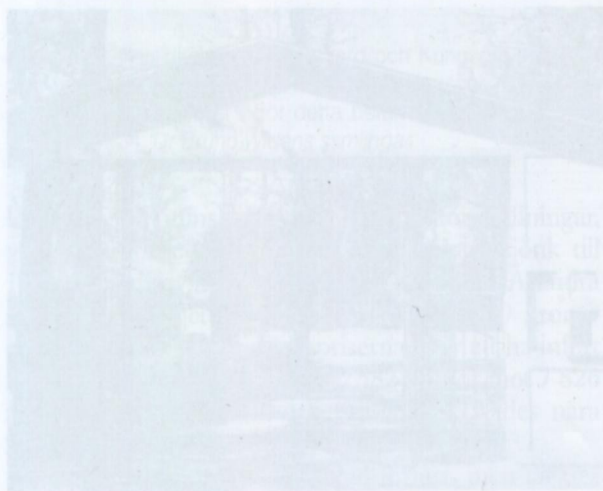

I juli gästades parken av Varieté International, Trio Valli, Sigurd Walléns sällskap med "Röda dagen", Jacke och Jocke, Anders Frithiofs teatersällskap med "När det unga vinet blommar", Kungsörsrevyn, Martin Sterners sällskap med "Flickornas Alfred" och Gösta Jönsson.

Under den traditionella seglarfesten 2 och 3 augusti kunde man se uppträdanden av Anna-Lisa Eriksson och May Chave. Blanchteatern med "Ofullbordade" och Vikingarna. Vidare i samma månad Klanges revy, Mauritz Levinsson, Olle Jonny, Jack Gill, Fritihiof Malmsten, Allan Ryding med "Vad varje kvinna vet, Helge Moritz, Ingeborg Svensson, Caroline Jacobsen, Karin Svensson, Karl Magnus Thulstrup, Yngve Stoorer orkester och sista augusti Kungsörsrevyn.

I samband med beslutet om avveckling uttalades ett oavvisligt krav på att parkområdet med sina stora ekar i fortsättningen skulle få användas som rekreations- och fritidsområde för invånarna i Kungsörs kommun. En tid senare revs parkens byggnader som då, som det alltid heter, var för dåliga för att vara värda att rustas.

För att bevara den gamla magasinsbyggnaden vid Södra kungsladugården föreslog Rolf Ottosson att den skulle flyttas till området till det forna Folkets Park. Byggnaden, Parklogen som blev den nya benämningen, står sedan omkring 1983 i områdets utkant och har fram till 2009 använts för olika slag av sammankomster. Detta år såldes den till privat ägare, varefter den byggts ut och numera används som auktionshus.

Under 1953 var 39 900 mer 72 000 året innan.

I samband med beslutet om avveckling uttalades ett oavvisligt krav på att parkområdet med sina stora ekar i fortsättningen skulle få användas som rekreations- och fritidsområde för invånarna i Kungsörs kommun. En tid senare revs parkens byggnader som då, som det alltid heter, var för dåliga för att vara värda att rustas. För att bevara den gamla magasinsbyggnaden vid Södra kungsladugården föreslog Rolf Ottosson att den skulle flyttas till området till det forna Folkets Park. Byggnaden, Parklogen som blev den nya benämningen, står sedan omkring 1983 i områdets utkant och har fram till 2009 använts för olika slag av sammankomster. Detta år såldes den till privat ägare, varefter den byggts ut och numera används som auktionshus.